

A homogén elektromos térben az elektron mozgása analóg egy ferde hajítással, vagyis a részecske mozgását hasonló egyenletek írják le, mint egy ferde eldobott kődarabét homogén gravitációs mezőben. A gravitációs gyorsulás szerepét $a = Eq/m$ veszi át, ahol q az elektron töltése, m pedig a tömege.

A hajítás távolsága az 1. ábra jelöléseivel

$$(1) \quad GH = \frac{v_0^2 m \sin 2\alpha}{Eq},$$

a hajítás ideje pedig

$$(2) \quad t = \frac{2v_0 m \sin \alpha}{Eq}.$$

A parabola szimmetriája miatt $\alpha = \beta$ és $|v_0| = |v_1|$.

Mivel a mágneses mezőbe belépő elektron sebessége merőleges a mágneses indukcióra, így az $F_L = Bqv_0$ Lorentz-erő hatására körpálya alakul ki. Ennek sugara: $R = \frac{mv_0}{Bq}$. Fennáll továbbá (2. ábra), hogy

$$(3) \quad GH = 2R \sin \alpha.$$

(1) és (3) felhasználásával

$$\frac{v_0^2 m \sin 2\alpha}{Eq} = 2 \frac{mv_0}{Bq} \sin \alpha, \quad \text{azaz} \quad Bv_0 \cos \alpha = E.$$

$\alpha = 60^\circ$ esetén a mágneses mezőben $2/3$ kört tesznek meg az elektronok. Az ehhez szükséges idő:

$$t_m = \frac{2}{3} \frac{2R\pi}{v_0} = \frac{4\pi}{3} \frac{m}{Bq}.$$

Az elektromos mezőben töltött idő

$$t_e = \frac{2v_0 \frac{\sqrt{3}}{2} m}{Eq} = \frac{\sqrt{3}v_0 m}{Bv_0 \frac{1}{2} q} = 2\sqrt{3} \frac{m}{Bq}.$$

Mivel $\frac{4\pi}{3} > 2\sqrt{3}$, tehát a mágneses mezőben töltenek több időt az elektronok.

Major Zsuzsanna (Stuttgart, Friedrich-Eugens Gymn., IV. o.t.)

